

Finanšu izlūkošanas dienests

Vaļņu iela 28, Rīga, LV-1050; tālr. 67044430; e-pasts: fid@fid.gov.lv; www.fid.gov.lv

NOZIEDZĪGI IEGŪTU LĪDZEKĻU LEGALIZĀCIJAS TIPOLOĢIJAS UN PAZĪMES

METODOLOĢISKS MATERIĀLS

3. papildinātā redakcija

2024

Saturs

Ievads	3
Dokumenta lietošana	4
Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas definīcija	5
Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas tipoloģijas	8
Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas tipoloģiju pazīmes	14
A. Pazīmes, kas attiecas uz klientu vai tā sadarbības partneriem, saistītajām personām vai citām darījumos iesaistītajām personām	14
B. Pazīmes, kas attiecas uz darījumiem (maksājumiem u.c. pakalpojumiem)	16
C. Pazīmes, kas attiecas uz personas kontu	19
D. Pazīmes, kas attiecas uz darījumus pamatojošo dokumentāciju u.c. informāciju ...	19
E. Pazīmes, kas attiecas uz politiski nozīmīgām personām (PNP), tostarp to ģimenes locekļiem, cieši saistītām personām vai citām amatpersonām un ar tām saistītām personām, kā arī personām ar neizskaidrojamu labklājību vai ienākumiem	20
F. Pazīmes, kas norāda uz laundromātu darbību	21
G. Pazīmes, kas attiecas uz korespondentkontiem un pakārtotiem korespondentpakalpojumiem	22
H. Pazīmes, kas attiecas uz azartspēlēm	22
I. Pazīmes, kas attiecas uz krāpšanu	22
J. Pazīmes, kas attiecas uz virtuālo valūtu	23
Izmaiņu saraksts	24

Ievads

Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas, turpmāk – NILL, tipoloģiju identificēšana nodrošina daudzpusīgu NILL metožu, paņēmieni, shēmu un instrumentu izpēti, lai izprastu NILL vidi gan starptautiskā, gan nacionālā mērogā. Tipoloģiju izzināšana ir efektīvs instruments cīņā ar finanšu noziegumiem, jo tās ļauj izprast metodes, ko izmanto noziedznieki, lai slēptu, maskētu vai pārvietotu noziedzīgā ceļā iegūtus līdzekļus. Tipoloģiju un to pazīmju identificēšana darījumos sniedz pamatotu pieņēmumu aizdomām par NILL.

Šajā materiālā apkopotas aktuālās NILL tipoloģijas un pazīmes, kas raksturīgas Latvijā (vai izmantojot Latvijas finanšu sistēmu) īstenotajām NILL shēmām. Materiālā apkopotas Finanšu izlūkošanas dienesta un tiesību aizsardzības iestāžu identificētās NILL tipoloģijas un pazīmes, kas pamatotas ar ārvalstu finanšu izlūkošanas dienestu un citu kompetento iestāžu, kā arī starptautisko NILL un terorisma finansēšanas novēršanas institūciju (piemēram, FATF¹) praksē identificēto informāciju un izdarītajiem secinājumiem.

Metodoloģiskais materiāls izstrādāts ar mērķi veicināt galvenokārt tiesību aizsardzības iestāžu, prokuratūras un tiesas vienotu izpratni par aizdomīgiem darījumiem un noziedzīgu darbību pazīmēm, pastiprinātu uzsvaru liekot uz NILL tipoloģijām, kas raksturīgas Latvijas risku profilam atbilstošajiem noziedzīgajiem nodarījumiem. Pēdējo gadu laikā Latvijas NILL riska profils ir mainījies no pirmā riska profila, kas izriet no ārvalstu predikatīvajiem noziedzīgajiem nodarījumiem (raksturīgi reģionālajam finanšu centram un joprojām aizņem ievērojamu FID, TAI, prokuratūras un tiesu resursu), uz galvenokārt nacionālajiem predikatīvajiem noziedzīgajiem nodarījumiem jeb otro riska profilu, piemēram, noziedzīgajiem nodarījumiem nodokļu jomā (izvairīšanās no nodokļu nomaksas, ēnu ekonomika). Vienlaikus būtiski uzsvērt, ka aktuālus NILL draudus pirmais riska profils vairs nerada un aktuāli draudi saglabājas tikai tiktāl, cik tas skar to līdzekļu daļu likvidējamās kredītiestādēs, kas ir noziedzīgi iegūta. Lai nošķirtu ārvalstīs veiktus noziedzīgus nodarījumus no pirmā riska profila jeb predikatīvā noziedzīgā nodarījuma, kas veikti laikā, kad Latvija bija reģionālais finanšu centrs, šobrīd identificētie ārvalstīs veiktie noziedzīgie nodarījumi uzskatāmi par trešo riska profilu.

Šajā materiālā apkopotās tipoloģijas var tikt izmantotas atsevišķi vai kopā ar citām tipoloģijām. Būtiski norādīt, ka tipoloģijām piesaistītajām pazīmēm ir indikatīva nozīme un katrā individuālā gadījumā šīs pazīmes var atšķirties vai tikt identificēta tikai daļa no tām, kā arī pazīmju uzskaitījumu šajā materiālā nevar uzskatīt par visaptverošu jeb izsmelšu. Atsevišķas pazīmes identificēšana ne vienmēr var raisīt pamatotas aizdomas par noziedzīgu darbību un pazīmes nevar skatīt atrauti no NILL raksturojošās tipoloģijas, kā arī faktiem un apstākļiem, kas raksturo konkrētus darījumus vai darbības.

FID mājaslapā ir publicēti vairāki tipoloģiju materiāli², kas saistīti ar konkrētiem predikatīvajiem noziedzīgajiem nodarījumiem un var noderēt ikdienas darbā, to skaitā:

1. Metodiskais materiāls "[Sektorālo un mērķēto finanšu sankciju apiešanas indikatori](#)", 2. papildinātā redakcija;
2. Metodoloģiskais materiāls "[Terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas vadlīnijas](#)", atjaunotā redakcija;
3. Stratēģiskās analīzes pētījums "[Cilvēku tirdzniecība un tās rezultātā iegūto līdzekļu legalizācija](#)";
4. "[Koruptīvu noziedzīgu nodarījumu indikatori un gadījumu analīze](#)".

¹ FATF – The Financial Action Task Force – Finanšu darījumu darba grupa. Pieejams: <https://www.fatf-gafi.org/>.

² FID izstrādātās vadlīnijas, tipoloģijas un pētījumi pieejami: <https://www.fid.gov.lv/lv/darbības-jomas/vadlinijas-tipologijas-riki>.

Dokumenta lietošana

Šajā materiālā apkopotās tipoloģijas papildinātas ar konkrētām pazīmēm, kas var būt raksturīgas attiecīgajā tipoloģijā īstenotajām darbībām un pielietotajām metodēm; visbiežāk konstatētie predikatīvie noziedzīgie nodarījumi, kas tiek veikti līdztekus tipoloģijā aprakstītajai NILL (izmantojot kādu no tipoloģijās aprakstītajiem veidiem vai metodēm), kā arī norādīta indikācija uz konkrētu NILL stadiju.

Nolūkā atvieglot metodoloģiskā materiāla lietošanu, turpmāk sniegta lietošanas instrukcija:

- 1) nodaļā "Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas tipoloģijas" pie katras tipoloģijas pievienots uzskaitījums ar raksturīgākajām pazīmēm, kas apzīmētas ar burtu un cipara kombināciju. Apzīmējumam atbilstošās pazīmes apraksts iekļauts nodaļā "Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas tipoloģiju pazīmes", kur pazīmes sadalītas apakšnodaļās atbilstoši apzīmējumā norādītajam burtam;
- 2) nodaļā "Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas tipoloģijas" pie katras tipoloģijas pievienota indikācija par konkrētajā tipoloģijā aprakstīto NILL īstenošanas veidu iespējamo saistību ar citiem noziedzīgiem nodarījumiem;
- 3) nodaļā "Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas tipoloģijas" pie katras tipoloģijas pievienota indikācija atbilstošajai NILL stadijai, kas aprakstīta nodaļā "Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas definīcija, stadijas un veidi".

Būtiski norādīt, ka uzskaitītais pazīmju kopums un indikācijas par attiecīgo NILL stadiju un predikatīvo noziedzīgo nodarījumu, kas raksturīgs konkrētai tipoloģijai, nav uzskatāms par izsmeltošu un visaptverošu. Šajā materiālā ietvertajām pazīmēm un indikācijām ir piemēra / iespējamās versijas raksturs, kas identificētas un apkopotas, pamatojoties uz nacionālo un ārvalstu institūciju praksē gūto pieredzi.

Veicot darījumu un darbību analīzi, šajā dokumentā ietvertās pazīmes jāvērtē izrietoši no NILL tipoloģijas, ar ko tās saistītas. Pazīmes nevar skatīt atrauti no NILL raksturojošās tipoloģijas, kā arī faktiem un apstākļiem, kas raksturo konkrētus darījumus vai darbības.

Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas definīcija

NILL jēdziena pareiza izpratne ir viens no priekšnosacījumiem, lai praksē savlaicīgi identificētu noziedzīgus nodarījumus, kas varētu būt saistīti ar NILL. NILL var raksturot kā jebkuru darbību vai mēģinājumu noslēpt vai izmainīt noziedzīgi iegūtu līdzekļu identitāti, lai piešķirtu tiem šķietami legāli iegūtas mantas statusu.

Ar NILL vispārīgā izpratnē saprot – noziedzīgi iegūtas mantas pārvēršanu citās vērtībās nolūkā radīt trešajām personām maldīgu priekšstatu par mantas izcelsmi, tādējādi slēpjot vai maskējot tās izcelsmes avotu. NILL būtība ir ilūzijas radīšana par finanšu līdzekļu vai mantas šķietamu legālu izcelsmi.

Savukārt saskaņā ar Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas, terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likuma, turpmāk – NILLTPFN likums, 5. panta pirmo daļu NILL ir šādas darbības:

1. atbilstoši NILLTPFN likuma 5. panta pirmās daļas 1. punktam noziedzīgi iegūtu līdzekļu **pārvēršana citās vērtībās** (piemēram, skaidras naudas maiņa citā valūtā, skaidras naudas pārvēršana mantā, mantas pārvēršana finanšu līdzekļos), **to atrašanās vietas mainīšana** (piemēram, finanšu līdzekļu maksājumi starp saviem kontiem, noglabāšana seifā), **piederības mainīšana** (piemēram, noziedzīgi iegūta īpašuma reģistrēšana uz trešās personas vārda), ja šīs darbības izdarītas ar speciālu **nolūku slēpt vai maskēt** līdzekļu noziedzīgo izcelsmi (radīt šķietamu iespaidu, ka līdzekļi ir likumīgi jeb jebkura rīcība ar šiem līdzekļiem kā ar likumīgiem) vai palīdzēt citai personai, kura iesaistīta (predikatīvā) noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, izvairīties no juridiskās atbildības;
2. atbilstoši NILLTPFN likuma 5. panta pirmās daļas 2. punktam noziedzīgi iegūtu līdzekļu patiesā rakstura, izcelsmes, atrašanās vietas, izvietojuma, kustības, piederības **slēpšana vai maskēšana** (jebkura rīcība, kas apgrūtina līdzekļu sākotnējās izcelsmes identifikāciju, vai rada iespaidu par likumīgu izcelsmi), apzinoties, ka šie līdzekļi ir noziedzīgi iegūti;
3. atbilstoši NILLTPFN likuma 5. panta pirmās daļas 3. punktam citas personas noziedzīgi iegūtu līdzekļu **iegūšana īpašumā**, valdījumā vai lietojumā, vai to realizēšana, apzinoties, ka šie līdzekļi ir noziedzīgi iegūti.³

NILLTPFN likuma 5. pantā paredzēto noziedzīgo darbību izdarītājs atkarībā no situācijas var būt gan persona, kura pati izdarījusi predikatīvo noziedzīgo nodarījumu un turpmāk veic šo līdzekļu legalizāciju (krimināltiesību teorijā šādu legalizācijas veidu sauc par pašlegalizāciju (no angļu valodas – *self-laundering*)), gan arī persona, kura veic tādu līdzekļu legalizāciju, ko ir ieguvusi cita persona noziedzīgā nodarījuma rezultātā (krimināltiesību teorijā šādu legalizācijas veidu sauc par trešās personas legalizāciju (angļu valodā – *third-party laundering*)), tostarp arī persona, kura veic tā saukto profesionālo legalizāciju.

Turklāt par NILL ir atzīstamas arī minētās darbības, kad persona pieļauj, ka noziedzīgi iegūti līdzekļi tiek legalizēti, piemēram, persona (likuma subjekta darbinieks), kura veic savus profesionālos pienākumus, ignorē pazīmes, kas liecina par līdzekļu iespējamu noziedzīgu izcelsmi.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 124. panta septītajai daļai NILL izmeklēšanu var veikt patstāvīgi, proti, lai pierādītu NILL, nav nepieciešams pierādīt, konkrēti no kura noziedzīgā nodarījuma līdzekļi iegūti.⁴ Tas ir – Krimināllikuma 195. pantā paredzētais noziedzīgais

³ Atbilstoši NILLTPFN likuma 5. panta pirmajai prim daļai par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju ir atzīstamas arī 1., 2. un 3. punktā minētās darbības, kad persona apzināti pieļāva, ka līdzekļi ir noziedzīgi iegūti. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/178987-noziedzīgi-iegutu-lidzeklu-legalizācijas-un-terorisma-un-proliferācijas-finansēšanas-noversanas-likums>.

⁴ Minētais atbilst Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2018/1673 (2018. gada 23. oktobris) par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas apkarošanu ar krimināltiesībām 3. panta 3. punktam:

Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka:

- iepriekšējs vai vienlaicīgs notiesājošs spriedums par noziedzīgu darbību, kurā iegūts īpašums, nav priekšnoteikums tam, lai notiesātu par 1. un 2. punktā minētajiem nodarījumiem;

nodarījums var tikt izmeklēts kā "stand-alone"⁵ jeb autonoma/patstāvīga NILL, balstoties uz netiešajiem pierādījumiem, kas norāda uz mantas noziedzīgu izcelsmi, NILL izdarīšanas tipoloģijām un pazīmēm, kā arī personas nespēju pierādīt mantas likumīgu izcelsmi.

Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas stadijas un veidi

NILL kā noteiktu darbību kopums, tajā skaitā to, kas noteiktas NILLTPFN likuma 5. pantā, ir vienots process, kas var tikt iedalīts trīs pamata stadijās:

1. **izvietošanas** (no angļu valodas – *placement*) **stadija**: noziedzīgi iegūtie līdzekļi sākotnēji tiek izvietoti, iepludināti likumīgajā finanšu sistēmā, piemēram:
 - a. noziedzīgi iegūtu līdzekļu iepludināšana ar juridiskas personas starpniecību, kas saņem maksājumus skaidrā naudā;
 - b. līdzekļu (zem ziņošanas sliekšņa) ieskaitīšana finanšu iestāžu kontos.
2. **noslāņošanas** (no angļu valodas – *layering*) jeb **strukturēšanas stadija**: noziedzīgi iegūtie līdzekļi, simulējot dažādus darījumus, a) tiek pārvietoti un strukturēti ar mērķi tos attālināt no līdzekļu ieguves avota un b) tiek radīts priekšstats par to, ka notiek civiltiesiski darījumi, piemēram:
 - a. līdzekļu pārskaitījumu starp valstīm, līdzekļu pārskaitījumi starp daudzām kredītiestādēm vai citām finanšu iestādēm;
 - b. līdzekļu pārvietošana starp dažādiem kontiem vienas finanšu iestādes ietvaros;
 - c. līdzekļu pārvēršana finanšu instrumentos;
 - d. ekskluzīvu preču (dārglietas, mākslas priekšmeti) tālākpārdošana;
 - e. juridisku personu (t.sk. čaulas veidojumu) izmantošana;
 - f. darbības pamatotas ar šķietami legāliem civiltiesiskiem darījumiem – preču, pakalpojumu apmaksā, aizdevumu saņemšana, atmaksa, investīcijas.
3. **integrācijas** (no angļu valodas – *integration*) **stadija**: noziedzīgi iegūtie līdzekļi tiek integrēti likumīgajā finanšu sistēmā, un noziedznieki tos, kā šķietami likumīgus, kas saņemti, kā, piemēram, dividendes, ieņēmumi par īpašumu, finanšu instrumentu pārdošanu, samaksa par sniegtajiem konsultāciju pakalpojumiem, var izmantot jebkādiem mērķiem, piemēram, pašpatēriņam, nekustamā īpašuma iegādei, transporta līdzekļu iegādei, ieguldījumiem finanšu instrumentos u.c.⁶

Izmeklējot NILL, var tikt identificētas visas NILL stadijas vai tikai kāda no tām. Piemēram, vienkāršos NILL gadījumos, konstatējama tikai integrācijas stadija, kad noziedzīga nodarījuma izdarītājs vai ar to saistīta persona no noziedzīga nodarījuma rezultātā tieši iegūtiem līdzekļiem iegādājas automašīnu. Savukārt ārvalstu predikatīva noziedzīga nodarījuma gadījumā Latvijā var tikt identificēta tikai noslāņošanas stadija, kad līdzekļi tiek pārvietoti ar Latvijā esošu kontu starpniecību.

NILL stadijām var būt gan vienotas, gan atšķirīgas tipoloģijas un pazīmes, bet tām atšķiras nolūks, ar kādu konkrētas darbības tiek īstenotas:

1. izvietošanas stadijā – tieši no noziedzīga nodarījuma iegūtos līdzekļus slēpti iepludināt finanšu sistēmā;
2. noslāņošanas stadijā – slēpt sākotnējo līdzekļu izcelsmi, avotu un radīt šķietami civiltiesisku darījumu iespaidu, kuru rezultātā līdzekļi iegūti;
3. integrācijas stadijā – izmantot līdzekļus kā likumīgi iegūtus.

• notiesāšana par 1. un 2. punktā minētajiem nodarījumiem ir iespējama, ja ir konstatēts, ka īpašums ir bijis iegūts noziedzīgā darbībā, neprasot precīzi konstatēt visus faktiskos elementus vai visus apstākļus saistībā ar minēto noziedzīgo darbību, tostarp izdarītāja identitāti.

Pieejams: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018L1673&from=lv>.

⁵ "stand-alone" – no angļu valodas "viens pats", "patstāvīgs".

⁶ About Business Crime Solutions Inc. *Money laundering: a three-stage process*. Pieejams: https://www.moneylaundering.ca/public/law/3_stages_ML.php.

Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas tipoloģiju pazīmes

Materiāls ir sadalīts vairākās nodaļās. Nodaļa "Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas tipoloģijas" ietver NILL tipoloģijas un ar tām izplatītākās saistošās pazīmes. Savukārt nodaļā "Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas tipoloģiju pazīmes" ir detalizēti aprakstītas saistošās noziedzīgu nodarījumu grupas pazīmes. Tās ir grupētas atbilstoši vienojošajam elementam:

1. Pazīmes, kas attiecas uz klientu vai tā sadarbības partneriem, saistītajām personām vai citām darījumos iesaistītajām personām;
2. Pazīmes, kas attiecas uz darījumiem (maksājumiem u.c. pakalpojumiem);
3. Pazīmes, kas attiecas uz personas kontu;
4. Pazīmes, kas attiecas uz darījumus pamatojošo dokumentāciju u.c. informāciju;
5. Pazīmes, kas attiecas uz politiski nozīmīgām personām (PNP), valsts amatpersonām un ar tām saistītām personām, kā arī personām ar neizskaidrojamu labklājību vai ienākumiem⁷;
6. Pazīmes, kas norāda uz laundromātu darbību;
7. Pazīmes, kas attiecas uz korespondentkontiem un pakārtotiem korespondentpakalpojumiem;
8. Pazīmes, kas attiecas uz azartspēlēm;
9. Pazīmes, kas attiecas uz krāpšanu;
10. Pazīmes, kas attiecas uz virtuālo valūtu.

⁷ Pazīmes var tikt identificētas arī citu personu neizskaidrojamas labklājības vai ienākumu gadījumā.

Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas tipoloģijas

1. Finanšu līdzekļi tiek pārvietoti caur dažādiem finanšu iestāžu kontiem dažādās jurisdikcijās, kas atvērti sarežģītā darījumu shēmā iesaistītām juridiskām personām un/vai juridiskiem veidojumiem.^{8/9} Šo darījumu shēmu īstenošanā tiek iesaistītas (tās organizē) profesionāli šī pakalpojuma sniedzēji, piemēram, personas ar padziļinātām zināšanām grāmatvedībā, jurisprudencē, finansēs vai finanšu pakalpojumu jomā, īstenojot profesionālu NILL.¹⁰
 - Tipoloģija visbiežāk saistīta ar pazīmēm Nr. A1, A6, A10, A13, A14, A15, A16, A20, A27, B1, B2, B4, B5, B17, B19, B24, B25, B43, C1, C4, C6, C7, D10, D14, F2, F3.
 - NILL tipoloģija visbiežāk saistīta ar ārvalstīs veiktiem noziedzīgiem nodarījumiem (piemēram, sankciju apiešana, krāpšana, izvairīšanās no nodokļu nomaksas).
 - Tipoloģija atbilst noslāņošanas stadijai.
2. Finanšu līdzekļi tiek pārvietoti caur dažādiem finanšu iestāžu kontiem dažādās jurisdikcijās, kas atvērti sarežģītā darījumu shēmā iesaistītām juridiskām personām un/vai juridiskiem veidojumiem. Profesionāla NILL pakalpojuma ietvaros finanšu pakalpojumu sniedzēja darbinieki nodrošina kontu atvēršanu finanšu iestādēs.^{11/12}
 - Tipoloģija visbiežāk saistīta ar pazīmēm Nr. A1, A6, A10, A13, A14, A15, A16, B1, B2, B3, B4, B5, B17, B19, B24, B25, B43, C1, C4, C6, C7, D14, F1, F2, F3.
 - NILL tipoloģija visbiežāk saistīta ar ārvalstīs veiktiem noziedzīgiem nodarījumiem.
 - Tipoloģija atbilst noslāņošanas stadijai.
3. Finanšu līdzekļi tiek pārvietoti caur dažādiem finanšu iestāžu kontiem dažādās jurisdikcijās, kas atvērti sarežģītā darījumu shēmā iesaistītām juridiskām personām un/vai juridiskiem veidojumiem. Profesionāla NILL pakalpojuma ietvaros finanšu pakalpojuma sniedzēja un saistīto struktūru darbinieki nodrošina gan juridisko personu un/vai juridisko veidojumu reģistrāciju, gan kontu atvēršanu finanšu iestādēs.¹³
 - Tipoloģija visbiežāk saistīta ar pazīmēm Nr. A1, A6, A10, A13, A14, A15, A16, B1, B2, B3, B4, B5, B17, B19, B24, B25, B43, C1, C4, C6, C7, D14, F1, F2, F3, F4.
 - NILL tipoloģija visbiežāk saistīta ar ārvalstīs veiktiem noziedzīgiem nodarījumiem.
 - Tipoloģija atbilst noslāņošanas stadijai.
4. Saimniecisko darbību veicošas fiziskas un/vai juridiskas personas ar Latvijā reģistrētu juridisku personu¹⁴ starpniecību pārskaita finanšu līdzekļus gan ārvalstīs, gan Latvijā reģistrētām juridiskām personām un/vai juridiskiem veidojumiem, kas arī pilda starpnieka funkciju (un ir fiktīvi izveidoti).^{15/16}
 - Tipoloģija visbiežāk saistīta ar pazīmēm Nr. A1, A5, A6, A8, A10, A11, A12, A16, B4, B24, B32, B45, B48, B52, C2, D8, D14.
 - NILL tipoloģija visbiežāk saistīta ar izvairīšanos no nodokļu nomaksas.

⁸ NILLTPFN likuma 1. panta 8. daļa. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/178987-noziedzīgi-iegutu-lidzeklu-legalizācijas-un-terorisma-un-proliferācijas-finansēšanas-noversanas-likums>.

⁹ FATF Recommendations. International Standards on Combating Money Laundering and the Finance of Terrorism & Proliferation. Pieejams: <https://www.fatf-gafi.org/content/dam/fatf-gafi/recommendations/FATF%20Recommendations%202012.pdf.coredownload.inline.pdf>.

¹⁰ FATF Report. Professional Money Laundering. Box 18-19. Pg. 39-40. Pieejams: <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/Professional-Money-Laundering.pdf>.

¹¹ FATF Report. Professional Money Laundering. Box 18-19. Pg. 39-40. Pieejams: <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/Professional-Money-Laundering.pdf>.

¹² Egmont Group Bulletin. Professional Money Laundering Facilitators. Pieejams: https://egmontgroup.org/en/filedepot_download/1661/72.

¹³ FATF Report. Professional Money Laundering. Box 18-19. Pg. 39-40. Pieejams: <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/Professional-Money-Laundering.pdf>.

¹⁴ Tie var būt gan fiktīvi juridiski veidojumi, kuri neveic saimniecisko darbību, gan arī saimniecisko darbību veicoši uzņēmumi, kuri piekrīt uz fiktīvu darījumu pamata nodrošināt šādu līdzekļu tranzītu caur to kontiem.

¹⁵ FATF Report. Laundering the Proceeds of VAT Carousel Fraud. Example 5. Pg. 9. Pieejams: <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/Laundering%20the%20Proceeds%20of%20VAT%20Caroussel%20Fraud.pdf>.

¹⁶ The Eurasian Group on Combating Money Laundering and Financing of Terrorism Report. Tax Crimes and Money Laundering Typology Research Chapter 2.2. Pg. 13. Pieejams: https://eurasiangroup.org/files/Typologii%20EAG/Nalogovye_prestupleniya_Eng.pdf.

- Tipoloģija atbilst izvietošanas, noslēpošanas un integrācijas stadijām.
- 5.** Juridisku personu (piemēram, interneta veikalu, loģistikas, transporta pakalpojumu sniedzēju) konti tiek izmantoti, lai fiktīvu preču pirkšanas/pārdošanas darījumu aizsegā saņemtu noziedzīgi iegūtus līdzekļus.^{17/18}
- Tipoloģija visbiežāk saistīta ar pazīmēm Nr. A2, A5, A6, A16, B1, B24, D1, D10, D19, D20.
 - NILL tipoloģija visbiežāk saistīta ar šādiem noziedzīgiem nodarījumiem: izvairīšanās no nodokļu nomaksas, aizliegtu preču, priekšmetu un vielu aprīte, akcīzes preču nelikumīga aprīte.
 - Tipoloģija atbilst noslēpošanas stadijai.
- 6.** Veicot tirdzniecības darījumus, t.sk. par ievērojami paaugstinātu vai pazeminātu cenu, vai viltojot preču daudzumu, noziedzīgi iegūti līdzekļi tiek maskēti un/vai sapludināti ar legāliem līdzekļiem.¹⁹
- Tipoloģija visbiežāk saistīta ar pazīmēm Nr. A1, A22, B2, B23, B42, B43, C1, D16, D19.
 - NILL tipoloģija visbiežāk saistīta ar ārvalstīs veiktiem noziedzīgiem nodarījumiem.
 - Tipoloģija atbilst noslēpošanas un integrācijas stadijai.
- 7.** Juridisku personu un/vai juridisko veidojumu konti tiek izmantoti, lai fiktīvu darījumu aizsegā pārvietotu līdzekļus no sākotnējās izcelsmes vietas ar mērķi tos attālināt no līdzekļu ieguves avota.²⁰
- Tipoloģija visbiežāk saistīta ar pazīmēm Nr. A1, A4, A13, A14, A15, A16, B2, B3, B4, B19, B20, B21, B22, B23, B24, B25, B48, C1, C2, D10, D12.
 - NILL tipoloģija visbiežāk saistīta ar ārvalstīs veiktiem noziedzīgiem nodarījumiem.
 - Tipoloģija atbilst noslēpošanas stadijai.
- 8.** (8. tipoloģija apvienota ar 11. tipoloģiju)
- 9.** Finanšu līdzekļi, simulējot šķietami legālus darījumus, tiek pārskaitīti uz juridisku personu kontiem ārvalstu maksājumu iestādēs (vai elektroniskās naudas iestādēs), kas vēlāk tiek izmantoti dažādu preču, pakalpojumu un/vai kustamā vai nekustamā īpašuma iegādei, izņemti skaidrā naudā vai ieguldīti finanšu instrumentos un/vai virtuālajā valūtā.²¹
- Tipoloģija visbiežāk saistīta ar pazīmēm Nr. A9, B18, B45, B52, B54, D1, D2, D3, D20.
 - NILL tipoloģija visbiežāk saistīta ar izvairīšanos no nodokļu nomaksas.
 - Tipoloģija atbilst noslēpošanas un integrācijas stadijām.
- 10.** Finanšu līdzekļi no sākotnējās izcelsmes vietas tiek pārvietoti ar nevalstisko organizāciju (biedrību, nodibinājumu), turpmāk – NVO, starpniecību, simulējot šķietami legālus darījumus, izmantojot dažādus naudas pārskaitīšanas kanālus (piemēram, elektroniskās maksājumu iestādes).²²
- Tipoloģija visbiežāk saistīta ar pazīmēm Nr. A4, A20, A21, B14, B15, B16, B51, C3, E6, E10, E15.

¹⁷ The Eurasian Group on Combating Money Laundering and Financing of Terrorism Report. Tax Crimes and Money Laundering Typology Research. Case 1, page 45. Pieejams: https://eurasiangroup.org/files/Typologii%20EAG/Nalogovye_prestupleniya_Eng.pdf.

¹⁸ Moneyval Report. Research of Typologies. Case Study 3.1., page 42. Pieejams: <https://rm.coe.int/committee-of-experts-on-the-evaluation-of-anti-money-laundering-measur/1680714f58>.

¹⁹ FATF Report. Professional Money Laundering. Box 10-11, page 30-32. Pieejams: <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/Professional-Money-Laundering.pdf>.

²⁰ FATF Report. Professional Money Laundering. Box 8, 9 and 22, page 43. Pieejams: <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/Professional-Money-Laundering.pdf>.

²¹ The Eurasian Group on Combating Money Laundering and Financing of Terrorism Report. Tax Crimes and Money Laundering Typology Research. Chapter 1.3 (Ukraine), page 9, Chapter 2.4., page 24. Pieejams: https://eurasiangroup.org/files/Typologii%20EAG/Nalogovye_prestupleniya_Eng.pdf.

²² OECD Report. Report on Abuse of Charities for Money-Laundering and Tax Evasion. Case Study 1-7, pages 59-65. Pieejams: <https://www.oecd.org/tax/exchange-of-tax-information/42232037.pdf>.

- NILL tipoloģija visbiežāk saistīta ar korupciju.
 - Tipoloģija atbilst noslāņošanas stadijai.
- 11.** Juridisko personu un/vai juridisko veidojumu konti tiek izmantoti, lai finanšu līdzekļus pārvietotu un strukturētu ar mērķi tos attālināt no sākotnējās izcelsmes vietas, simulējot šķietami legālus darījumus, un daļa vai visi līdzekļi pēc tam var tikt ieguldīti, piemēram, finanšu instrumentos, dārgmetālos, nekustamajā un citā īpašumā vai izmantoti privātām vajadzībām, t.sk. izmantojot maksājumu karti.²³
- Tipoloģija visbiežāk saistīta ar pazīmēm Nr. A1, A3, A5, A6, B2, B3, B12, B27, B28, B29, B33, B34, B41, B43, B45, C4, C5, D1, D6, D7, D10, D20, E4, E8, E9, E10, E12, E14, E15.
 - NILL tipoloģija visbiežāk saistīta ar izvairīšanos no nodokļu nomaksas un ārvalstīs veiktiem noziedzīgiem nodarījumiem.
 - Tipoloģija atbilst noslāņošanas un integrācijas stadijām.
- 12.** Finanšu instrumenti, izmantojot ieguldījumu pakalpojumus, fiktīvus darījumus vai ieguldījumu platformas, tiek pārvietoti (attālināti) no to izcelsmes vietas ar mērķi tos attālināt no līdzekļu ieguves avota.^{24/25}
- Tipoloģija visbiežāk saistīta ar pazīmēm Nr. B33, B34, B35, B36, B44, B49, D1, D15, D20.
 - NILL tipoloģija visbiežāk saistīta ar ārvalstīs veiktiem noziedzīgiem nodarījumiem.
 - Tipoloģija atbilst noslāņošanas stadijai.
- 13.** Veicot fiktīvu aizdevumu izsniegšanu un/vai atmaksu, līdzekļi tiek pārvietoti no sākotnējās izcelsmes vietas ar mērķi tos attālināt no līdzekļu ieguves avota.^{26/27}
- Tipoloģija visbiežāk saistīta ar pazīmēm Nr. A4, A7, A20, B5, B8, B9, B10, B11, B50, B53, C2, D3, D4.
 - NILL tipoloģija visbiežāk saistīta ar korupciju, izvairīšanos no nodokļu nomaksas, sankciju apiešanu/pārkāpšanu.
 - Tipoloģija atbilst noslāņošanas stadijai.
- 14.** Persona saņem līdzekļus ar fiktīva aizņēmuma līguma starpniecību un vēlāk tos izmanto pašpatēriņam, īpašumu (piemēram, nekustamo īpašumu, transportlīdzekļu) iegādei, izņem skaidrā naudā, un aizdevuma atmaksu nenotiek vai notiek tikai daļēji/nelielā apmērā.²⁸
- Tipoloģija visbiežāk saistīta ar pazīmēm Nr. A4, A7, A20, B9, B37, B38, B39, B40, B53, D18, E16.
 - NILL tipoloģija visbiežāk saistīta ar korupciju un izvairīšanos no nodokļu nomaksas.
 - Tipoloģija atbilst integrācijas stadijai.
- 15.** Fiziska persona izveido kapitālsabiedrību un neilgi pēc tam par cenu, kas acīmredzami neatbilst kapitālsabiedrības vērtībai, pārdod kapitāldaļas trešajai personai (juridiskai

²³ UNODC Report. Risk of Money Laundering through Financial Instruments 2nd Edition. Chapter 1.2.6.1, pg. 27. Pieejams:

https://www.unodc.org/documents/colombia/2013/diciembre/Risk_of_Money_Laundering_Version_2_completo.pdf.

²⁴ UNODC Report. Risk of Money Laundering through Financial Instruments 2nd Edition. Chapter 1.2.6.1, pg. 27. Pieejams:

https://www.unodc.org/documents/colombia/2013/diciembre/Risk_of_Money_Laundering_Version_2_completo.pdf.

²⁵ Asia-Pacific regional office called the "FATF-Asia Secretariat" Methods & Trends. Pieejams: <http://www.apgml.org/methods-and-trends/page.aspx?p=a4a11dca-75f2-4dae-9c25-6215103e56da>.

²⁶ Moneyval Report. Research of Typologies. Case Study 3.3., page 45. Pieejams: <https://rm.coe.int/committee-of-experts-on-the-evaluation-of-anti-money-laundering-measur/1680714f58>.

²⁷ FATF Report. Research on Money Laundering Typologies. Case No 9 and 10. Pieejams: <https://www.cbr.ru/StaticHtml/File/36805/Typ-99-00.pdf>.

²⁸ FATF Report. Laundering the Proceeds of Corruption. Points No 12, page 9. Pieejams: <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/Laundering%20the%20Proceeds%20of%20Corruption.pdf>.

personai un/vai juridiskam veidojumam), tādējādi gūstot šķietami legālu ienākumu no fiktīva darījuma.²⁹

- Tipoloģija visbiežāk saistīta ar pazīmēm Nr. A4, A20, A23, B6, B7, D1, D5, D20.
- NILL tipoloģija visbiežāk saistīta ar korupciju.
- Tipoloģija atbilst noslāņošanas un integrācijas stadijām.

16. Noziedzīgi iegūti līdzekļi skaidrā naudā (kā arī čeki uz uzrādītāju, vekseļi) izvietoti Latvijas finanšu sistēmā vai izmantoti preču, pakalpojumu, kustama un/vai nekustama īpašuma iegādei, neatkarīgi no tā, vai līdzekļi uz robežas ir deklarēti.^{30/31}

- Tipoloģija visbiežāk saistīta ar pazīmēm Nr. A1, B12, B47, D2, D6, D7, D17, E14.
- NILL tipoloģija visbiežāk saistīta ar ārvalstīs veiktiem noziedzīgiem nodarījumiem.
- Tipoloģija atbilst izvietošanas stadijai.

17. Fizisku un/vai juridisku personu konti un/vai seifi Latvijā tiek izmantoti, lai līdzekļus slēptu un attālinātu no izcelsmes avota.^{32/33/34}

- Tipoloģija visbiežāk saistīta ar pazīmēm Nr. A1, A3, A17, A18, A19, A24, A25, B1, B4, B13, B26, B27, B51, C1, C6, D1, D2, D9, D13, D20, E8, H1, H2, I1, I2, I4, I5, I6.
- NILL tipoloģija visbiežāk saistīta ar šādiem noziedzīgiem nodarījumiem: piesavināšanās, korupcija, krāpšana, sankciju apiešana/pārkāpšana, izvairīšanās no nodokļu nomaksas.
- Tipoloģija atbilst noslāņošanas stadijai.

18. Personas neizskaidrojama labklājība vai ienākumi.^{35/36}

- Tipoloģija visbiežāk saistīta ar pazīmēm Nr. A1, A7, A25, B8, B9, B10, B11, B40, B45, B47, B48, B53, D2, D7, D13, E1 – E16.
- NILL tipoloģija visbiežāk saistīta ar šādiem noziedzīgiem nodarījumiem: korupcija, piesavināšanās, aizliegtu preču, priekšmetu un vielu aprīte (narkotikas u.c.), akcīzes preču nelikumīga aprīte, cilvēku tirdzniecība un izvairīšanās no nodokļu nomaksas.
- Tipoloģija atbilst izvietošanas un integrācijas stadijām.

19. Noziedzīgi iegūti līdzekļi ar starpnieku (piemēram, juridisku veidojumu, nominālu personu) iesaisti tiek novirzīti korupcijai, politisko partiju nelikumīgai finansēšanai vai citai pretlikumīgai rīcībai.³⁷

- Tipoloģija visbiežāk saistīta ar pazīmēm Nr. A17, A18, A19, A25, B4, B20, B26, B28, B29, B30, B31, B45, B46, B48, D2, D9, D12, D13.
- NILL tipoloģija visbiežāk saistīta ar korupciju, piesavināšanos.
- Tipoloģija atbilst noslāņošanas un integrācijas stadijām.

20. Noziedzīgi iegūti līdzekļi, simulējot šķietami legālus darījumus, tiek pārskaitīti ar ārvalstu maksājumu iestāžu (vai elektroniskās naudas iestāžu) starpniecību, t.sk. izmantojot Latvijas

²⁹ Moneyval Report. Research of Typologies. Case Study 3.4., page 46. Pieejams: <https://rm.coe.int/committee-of-experts-on-the-evaluation-of-anti-money-laundering-measur/1680714f58>.

³⁰ FATF Report. Research on Money Laundering Typologies. Case No 1. Pieejams: <https://www.cbr.ru/StaticHtml/File/36805/Typ-99-00.pdf>.

³¹ FATF Report. Money Laundering Through the Physical Transportation of Cash. Box 1 page 34. Pieejams: <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/money-laundering-through-transportation-cash.pdf>.

³² FATF Report. Laundering the Proceeds of Corruption. Point No 65, 69 and 82, page 21, 22 and 25. Pieejams: <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/Laundering%20the%20Proceeds%20of%20Corruption.pdf>.

³³ FATF Report. Vulnerabilities of Casinos and Gaming Sector. Pg. 33. Pieejams: <https://www.fatf-gafi.org/content/dam/fatf-gafi/reports/Vulnerabilities%20of%20Casinos%20and%20Gaming%20Sector.pdf.coredownload.pdf>.

³⁴ FATF Report. Illicit Financial Flows from Cyber-Enabled Fraud. Box 1, pg. 8-9. Pieejams: <https://www.fatf-gafi.org/content/dam/fatf-gafi/reports/Illicit-financial-flows-cyber-enabled-fraud.pdf.coredownload.inline.pdf>.

³⁵ FATF Report. Laundering the Proceeds of Corruption. Points No 106-110, page 30. Pieejams: <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/Laundering%20the%20Proceeds%20of%20Corruption.pdf>.

³⁶ FATF Report. Virtual Assets Red Flag Indicators of Money Laundering and Terrorist Financing. pg. 17. Pieejams: <https://www.fatf-gafi.org/content/dam/fatf-gafi/reports/Virtual-Assets-Red-Flag-Indicators.pdf>.

³⁷ FATF Report. Laundering the Proceeds of Corruption. Point No 119, page 34. Pieejams: <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/Laundering%20the%20Proceeds%20of%20Corruption.pdf>.

kredītiestādēs atvērtus korespondentkontus, ar mērķi tos attālināt no līdzekļu ieguves avota.³⁸

- Tipoloģija visbiežāk saistīta ar pazīmēm Nr. A1, A3, A13, A14, A15, A20, A25, B1, B5, B24, B25, B26, C1, C5, D1, D2, D10, D14, D20, F4, G1, G2, G3, G4, G5, G6.
- NILL tipoloģija visbiežāk saistīta ar korupciju, izvairīšanos no nodokļu nomaksas, sankciju apiešanu/pārkāpšanu.
- Tipoloģija atbilst izvietošanas, noslēgšanas un integrācijas stadijām.

21. Tiešsaistes azartspēļu platformas (t.sk. ārvalstīs reģistrētas) (pieņem t.sk. naudas iemaksas virtuālās valūtās³⁹), tiek izmantotas, lai līdzekļus slēptu un attālinātu no izcelsmes avota, pārskaitot līdzekļus uz maksājumu vai elektroniskās naudas iestādēm ar kontiem Latvijas finanšu iestādēs, un daļa vai visi līdzekļi pēc tam tiek ieguldīti (piemēram, nekustamajā īpašumā, finanšu instrumentos, dārgmetālos), izmantoti privātām vajadzībām, t.sk. izmantojot maksājumu karti, vai izņemti skaidrā naudā.⁴⁰

- Tipoloģija visbiežāk saistīta ar pazīmēm Nr. C1, D1, D20, E8, H1, H2.
- NILL tipoloģija visbiežāk saistīta ar korupciju, izvairīšanos no nodokļu nomaksas, sankciju apiešanu/pārkāpšanu.
- Tipoloģija atbilst izvietošanas, noslēgšanas un integrācijas stadijām.

22. Finanšu līdzekļi, kurus saņēmusi juridiska persona kā valsts atbalstu vai valsts iepirkumos, tiek atgriezti tai pašai juridiskajai personai vai saistītām personām, izmantojot fiktīvus starpniekus (t.sk. juridiskus veidojumus).

- Tipoloģija visbiežāk saistīta ar pazīmēm Nr. A1, A13, A14, A20, B5, B24, B25, D10, G1, G2, G3, G4, G5, G6.
- NILL tipoloģija visbiežāk saistīta ar ES fondu krāpšanu un krāpšanu valsts iepirkumos.
- Tipoloģija atbilst noslēgšanas un integrācijas stadijām.

23. Fiziskas personas (naudas mūlis) konti Latvijas un/vai ārvalstu kredītiestādēs izmantoti, lai fiktīvu darījumu aizsegā pārvietotu un attālinātu līdzekļus no to sākotnējās (noziedzīgās) izcelsmes vietas, t.sk. nekavējoties izņemti skaidrā naudā, pārskaitīti uz citu personu kontiem vai pašas personas kontu ārvalstu maksājumu iestādēs vai uz virtuālās valūtas pakalpojumu sniedzēja kontu.

- Tipoloģija visbiežāk saistīta ar pazīmēm Nr. A1, A3, B1, B4, C6, D13, I1, I2, I3, I4, I5, I6.
- NILL tipoloģija, kas saistīta ar krāpšanu.
- Tipoloģija atbilst noslēgšanas un integrācijas stadijām.

24. Noziedzīgi iegūti līdzekļi, simulējot šķietami legālus darījumus, ar virtuālo valūtu darījumu starpniecību tiek pārvietoti un strukturēti ar mērķi tos attālināt no līdzekļu ieguves avota.

- Tipoloģija visbiežāk saistīta ar pazīmēm Nr. A1, B5, B25, D1, D2, D20, J1, J2, J3, J4.
- NILL tipoloģija, kas saistīta ar virtuālo valūtu.
- Tipoloģija atbilst noslēgšanas un integrācijas stadijām.

25. Persona piesakās un saņem aizdevumu/līdzfinansējumu no finanšu iestādes kustamas vai nekustamas mantas iegādei, un aizdotos līdzekļus atmaksā no noziedzīgi iegūtiem līdzekļiem.

³⁸ Transparency International UK. Together In Electric Schemes. Analysing Money Laundering Risk in E-Payments. Pieejams:

<https://www.transparency.org.uk/sites/default/files/pdf/publications/Together%20in%20Electric%20Schemes%20-%20Transparency%20International%20UK.pdf>.

³⁹ FATF Updated Guidance for a Risk-Based Approach. Virtual Assets and Virtual Asset Service Providers. Point No 311, page 90. Pieejams: <https://www.fatf-gafi.org/content/dam/fatf-gafi/guidance/Updated-Guidance-VA-VASP.pdf.coredownload.inline.pdf>.

⁴⁰ FATF Report. Vulnerabilities of Casinos and Gaming Sector. Pg. 33. Pieejams: <https://www.fatf-gafi.org/content/dam/fatf-gafi/reports/Vulnerabilities%20of%20Casinos%20and%20Gaming%20Sector.pdf.coredownload.pdf>.

Atmaksa var notikt gan ievērojot atmaksas termiņu vairāku gadu garumā, gan sedzot aizdevuma summu pilnībā pirms termiņa.

- Tipoloģija visbiežāk saistīta ar pazīmēm Nr. A1, A17, A18, A20, A25, A26, B1, B5, B24, B25, B27, C5, C7, D1, D2, D10, D20.
- NILL tipoloģija visbiežāk saistīta ar korupciju, ārvalstīs izdarītiem noziedzīgiem nodarījumiem.
- Tipoloģija atbilst noslāņošanas un integrācijas stadijām.

26. Nolūkā maskēt un/vai sapludināt noziedzīgi iegūtus līdzekļus ar legāliem līdzekļiem, juridiska persona ieskaita līdzekļus finanšu iestādē, radot iespaidu par pietiekami lielu konta apgrozījumu, lai saņemtu garantiju dalībai publiskā valsts iepirkumā. Juridiska persona, uzvarot publiskā valsts iepirkuma konkursā, saņem finanšu līdzekļus, no kuriem tikai daļa tiek ieguldīta projektā.

- Tipoloģija visbiežāk saistīta ar pazīmēm Nr. A1, A2, A6, A11, A18, A25, B2, B24, B28, B50, B51, C7, D1, D12, D20.
- NILL tipoloģija visbiežāk saistīta ar korupciju, izvairīšanos no nodokļu nomaksas.
- Tipoloģija atbilst noslāņošanas stadijai.

27. Fiziska un/vai juridiska persona pārdod Latvijā ievestas aizliegtas preces vai sniedz pakalpojumus, kas pakļauti sankciju ierobežojumiem, norēķiniem izmantojot finanšu iestādes kontu valstī, kura atrodas augsta riska jurisdikcijā vai tuvu jurisdikcijām, kas ir pakļautas sankciju ierobežojumiem vai nenoteic sankcijas, nolūkā līdzekļus attālināt no to izcelsmes vietas.⁴¹

- Tipoloģija visbiežāk saistīta ar pazīmēm Nr. A4, A7, B3, B4, B5, B11, B23, B25, C2, D2, D13.
- NILL tipoloģija visbiežāk saistīta ar sankciju apiešanu/pārkāpšanu.
- Tipoloģija atbilst noslāņošanas un integrācijas stadijām.

⁴¹ FID sadarbībā ar Valsts Drošības Dienestu, Latvijas Republikas prokuratūru, Valsts ieņēmumu dienestu, Latvijas Banku un septiņām bankām 2024. Gadā izstrādāja 2. Papildināto redakciju metodiskajam materiālam "Sektorālo un mērķēto finanšu sankciju apiešanas indikatori". Pieejams: https://www.fid.gov.lv/uploads/files/Sankciju_apiesanas_indikatori_2024.pdf.

Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas tipoloģiju pazīmes

A. Pazīmes, kas attiecas uz klientu vai tā sadarbības partneriem, saistītajām personām vai citām darījumos iesaistītajām personām

- A1. Par darījumā iesaistītajām personām (piemēram, patiesie labuma guvēji (PLG), pilnvarotās personas, valdes locekļi, juridiskās personas, maksājumu vai elektroniskās naudas iestādes) publiski pieejama negatīva rakstura informācija.
- A2. Juridiskas personas mājaslapa norāda uz to, ka netiek veikta saimnieciskā darbība, piemēram, mājaslapa sen nav atjaunota vai tajā norādītās preces netiek pārdotas, neeksistē vai pakalpojumi netiek sniegti.
- A3. Darījumu shēmā iesaistītās juridiskās personas vai to PLG reģistrēti/saistīti ar augsta riska trešajām valstīm un paaugstināta riska jurisdikcijām.⁴²
- A4. Darījumus veic juridiskas personas un/vai juridiski veidojumi, kas reģistrēti augsta riska trešajās valstīs un paaugstināta riska jurisdikcijās (piemēram, jurisdikcijās ar vienkāršotu juridisko personu reģistrēšanas kārtību, augstu korupcijas risku).^{43/44}
- A5. Juridiskai personai nav materiāli-tehniskās bāzes deklarēto darbības veidu saimnieciskās darbības nodrošināšanai vai juridiskās personas rīcībā esoša materiāli – tehniskā bāze neatbilst deklarētās darbības būtībai.
- A6. Juridiskās personas deklarētais darbinieku skaits šķietami nav atbilstošs deklarētā saimnieciskās darbības veida nodrošināšanai.
- A7. Aizdevēja vai saņēmēja labklājības līmenis nav samērīgs ar personas veikto darījumu (piemēram, izsniegto aizdevumu, iegādāto īpašumu) apmēru.
- A8. Juridiskai personai, kam uzkrāts nodokļu parāds, saimnieciskā darbība formāli tiek izbeigta (tādējādi radot zaudējumus valstij nenomaksāto nodokļu veidā), bet faktiski saimnieciskā darbība tiek turpināta, izmantojot citu juridisko personu, kas pārņēmusi iepriekšējās (valstij parādā esošās) juridiskās personas saimnieciskās darbības modeli, resursus un darbiniekus.
- A9. Darījumu shēmā kā apakšuzņēmēji iesaistītas vairākas juridiskas personas, kas pēc attiecīgo darījumu īstenošanas pārtraukušas saimniecisko darbību, nenomaksājot valstij nodokļu parādus.
- A10. Periodiski mainās iesaistīto juridisko personu (piemēram, fiktīva uzņēmuma) darbības specifika, piemēram, tiek izmantotas jaundibinātas juridiskas personas vai juridiskas personas, kam neilgi pirms darījumu veikšanas mainījusies īpašnieku struktūra; tiek izmantotas juridiskas personas, kam īpašnieki (dalībnieki/akcionāri) ir agrāk sodītas personas, personas bez noteiktas dzīves vietas vai citu valstu pilsoņi.
- A11. Darījumu shēmā iesaistītas jaundibinātas juridiskas personas neilgi pēc dibināšanas veic darījumus par ievērojamām naudas summām.
- A12. Juridiskas personas, kas tiek izmantotas kā starpnieki darījumu shēmu īstenošanai, papildus faktiski veiktajiem maksājumiem deklarē arī fiktīvus darījumus, neveic nodokļu nomaksu, uzkrājot ievērojamus nodokļu parādus. Valsts ieņēmumu dienests pēc konkrēta laika perioda izslēdz attiecīgās juridiskās personas no PVN reģistra.

⁴² FID mājaslapā publicēts saraksts "Augsta riska trešās valstis un paaugstināta riska jurisdikcijas". Pieejams: <https://www.fid.gov.lv/lv/darbibas-jomas/augsta-riska-valstis-2>.

⁴³ FATF. High-risk and other monitored jurisdictions. Pieejams: <http://www.fatf-gafi.org/countries/#other-monitored-jurisdictions>.

⁴⁴ "Eiropas Komisija pieņem jaunu sarakstu ar trešajām valstīm, kuras nepietiekami cīnās ar nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu un teroristu finansēšanu". Pieejams: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/lv/IP_19_781.

- A13. Juridiskas personas (t.sk., maksājumu vai elektroniskās naudas iestādes) ar kontu Latvijā īpašnieku (dalībnieku/akcionāru) struktūra ir necaurspīdīga, apzināti sarežģīta.⁴⁵
- A14. Juridisku personu (t. sk., maksājumu vai elektroniskās naudas iestādes) ar kontu Latvijā kontrolē fiziskas personas no augsta riska trešajām valstīm un/vai paaugstināta riska jurisdikcijām.⁴⁶
- A15. Juridisku personu (t. sk., maksājumu vai elektroniskās naudas iestādes) ar kontu Latvijā kontrolē persona, kas, visticamāk, ir nomināla persona, jo ir reģistrēta – ieņem līdzīgus amatus – vēl daudzos citos (t.sk. ārvalstu) uzņēmumos un/vai personai nav ar deklarēto saimniecisko darbības veidu saistītas pieredzes.
- A16. Nav pieejama informācija, kas liecinātu par juridiskas personas faktisko darbību, piemēram, informācija nav pieejama juridiskās personas mājaslapā vai mājaslapas vispār nav.
- A17. Publiski pieejama informācija, ka personas saistītas ar juridiskām personām, kas regulāri uzvar publiskajos iepirkumos.
- A18. Pieejama oficiāla Latvijas/ārvalstu institūciju vai publiski pieejama informācija, ka persona saistīta ar juridisku personu/veidojumu, kas izmantots krāpnieciskās vai koruptīvās shēmās iepirkumu jomā.
- A19. Personas dzīvesvietas valsts un/vai līdzekļu izcelsmes valsts ir augsta riska trešā valsts un/vai paaugstināta riska jurisdikcija (piemēram, valsts ar augstu korupcijas risku un/vai vāju NILL novēršanas efektivitāti).⁴⁷
- A20. Darījumu shēmā iesaistīto juridisko personu un/vai juridisko veidojumu juridiskās adreses sakrīt ar profesionālo pakalpojumu sniedzēja juridisko adresi, piemēram, ārpakalpojuma grāmatveža vai juridisko pakalpojumu sniedzēja juridisko adresi.
- A21. NVO ir sabiedriskās labuma organizācijas statuss, kas dod nodokļu atvieglojumus gan NVO, gan tās ziedotājiem, kaut gan NVO kontos veiktie darījumi nerada pārlicību, ka NVO ievērotu likuma "Sabiedriskā labuma organizāciju likums" prasības, lai atbilstu šim statusam.
- A22. Juridiskas personas nosaukums sakrīt vai ir izteikti līdzīgs plaši atpazīstama uzņēmuma nosaukumam ar mērķi radīt šķietamību par attiecīgās juridiskās personas saistību ar plaši atpazīstamo uzņēmumu.
- A23. Juridiska persona neveic nodokļu maksājumus.
- A24. Klienta labklājības līmenis neliecina par nepieciešamību izmantot seifu (piemēram, klients ir students, klienta deklarētais ienākumu līmenis ir zems salīdzinoši ar seifa nomas maksu).
- A25. Personas zināšanas šķietami nav pietiekošas attiecīgo darījumu (ar maksājumu vai elektroniskās naudas iestāžu saistītu) pakalpojumu nodrošināšanai.
- A26. Personai, kura nodarbināta finanšu iestādē (t.sk. privātbankieris, kredītu uzraugs, individuāls profesionāls speciālists), vairāku gadu garumā ir nemainīgs klientu portfelis (pārvalda vienas un tās pašas fiziskās un/vai juridiskās personas).

⁴⁵ Piemēram, juridiska persona vairākos līmeņos pieder citiem juridiskiem veidojumiem, vai juridiskā struktūrā ir čaulas veidojumi vai juridiskas personas, kas reģistrēti jurisdikcijās ar vienkāršotu juridiskas personas reģistrēšanas kārtību, augstu korupcijas risku un/vai vāju noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas kontroles efektivitāti.

⁴⁶ Transparency International. Corruption Perceptions Index. Pieejams: <https://www.transparency.org/en/cpi#>.

⁴⁷ Transparency International. Corruption Perceptions Index. Pieejams: <https://www.transparency.org/en/cpi#>.

A27. Juridiskā persona nevar iesniegt darījumu apliecinošus dokumentus, līgumus, pieņemšanas–nodošanas aktus, konta izdrukas un citus pierādījumus, kas varētu liecināt par juridiskās personas faktisko darbību.

B. Pazīmes, kas attiecas uz darījumiem (maksājumiem u.c. pakalpojumiem)

- B1. Maksājumi tiek saņemti no juridiskām personām, kas reģistrētas augsta riska trešajās valstīs un/vai paaugstināta riska jurisdikcijās (piemēram, beznodokļu vai zemo nodokļu valstīs).
- B2. Maksājumos starp vienā valstī reģistrētām juridiskām personām bez skaidri saprotama iemesla iesaistītas citā valstī reģistrētas juridiskas personas.
- B3. Vienas un tās pašas darījumu puses saņem maksājumus par atšķirīgām preču grupām (neraksturīgi normālai saimnieciskajai darbībai).
- B4. Maksājumiem ir tranzīta maksājumu raksturs – naudas līdzekļi no kontiem tiek pārskaitīti vai izņemti skaidrā naudā īsi pēc to saņemšanas kontā.
- B5. Darījumu ķēde tiek mākslīgi pagarināta (sarežģīta) bez skaidri saprotama iemesla.
- B6. Samaksu par kapitāldaļām veic juridiska persona un/vai juridisks veidojums, kas neveic saimniecisko darbību.
- B7. Kapitāldaļu iegādes cena ievērojami samazināta vai pārsniedz to faktisko vērtību.
- B8. Aizdevumi tiek izsniegti bez nodrošinājuma, un tam nav saprotama izskaidrojuma (piemēram, radniecība, draudzība).
- B9. Aizdevumi tiek izsniegti bez procentiem vai aizdevumu procentu likmes ir ļoti zemas, kas ir acīmredzami neizdevīgas aizdevējam.
- B10. Aizdevums tiek izlietots neatbilstoši aizdevuma mērķim.
- B11. Līdzekļi tiek saņemti kā aizdevumu atmaksa no dažādām fiziskām vai juridiskām personām par aizdevumiem, kas, it kā, izsniegti skaidrā naudā.
- B12. Nekustamā īpašuma darījuma cena būtiski atšķiras no tirgus vērtības.
- B13. Pēc seifa apmeklējuma, klients regulāri veic skaidras naudas iemaksu norēķinu kontā (seifā, iespējams, tiek glabāts ievērojams skaidras naudas apjoms, ko klients strukturētā veidā izvieto finanšu sistēmā).
- B14. Tikai neliela daļa no saņemtajiem līdzekļiem NVO kontos tiek novirzīta NVO statūtos noteikto mērķu realizēšanai, kas rada aizdomas par fiktīvi izveidotu aizsegu un NVO patieso darbības mērķu slēpšanu.
- B15. NVO kontos veiktie darījumi neatbilst to statūtos noteiktajiem mērķiem, un tam nav loģiska pamatojuma.
- B16. NVO izsniedz aizdevumus.
- B17. Veikti maksājumi uz juridisku personu kontiem par šķietami sniegtiem pakalpojumiem (piemēram, konsultācijām, dokumentācijas sagatavošanu u.tml.), kuru (ne)sniegšanu ir grūti vai neiespējami pierādīt.
- B18. Darījumu shēmas darbības rezultātā iegūtie līdzekļi daļēji pārskaitīti saistītām fiziskām un/vai juridiskām personām, kā arī daļēji izņemti skaidrā naudā.

- B19. Juridiska persona ar kontu Latvijā veic neraksturīgus maksājumus uz citām juridiskām vai fiziskām personām piederošu kontu par konsultāciju, pārstāvniecības vai lobēšanas pakalpojumu sniegšanu attiecībās ar ārvalstu iestādēm vai uzņēmumiem.
- B20. Juridiska persona ar kontu Latvijā veic reprezentācijas vai viesmīlības izdevumu apmaksu, kas var būt saistīti ar saimnieciskās darbības veicināšanu ārvalstīs, jo īpaši attiecībās ar ārvalstu iestāžu un uzņēmumu amatpersonām.⁴⁸
- B21. Juridiska persona ar kontu Latvijā pirms vai pēc tam, kad ir ieguvusi ārvalstu iestāžu un uzņēmumu pasūtījumus, veic sev neraksturīgus un neskaidrus darījumus piemēram, ar netipiskiem, saimniecisko darbību neveicošiem vai ārzonu jurisdikcijās reģistrētiem darījumu partneriem.
- B22. Juridiska persona ar kontu Latvijā par precēm vai pakalpojumiem saņem samaksu, kas ir augstāka par faktiskajām tirgus cenām ekvivalentām precēm un pakalpojumiem, vai par cenu, ko attiecīgā persona maksājusi preču ražotājam vai piegādātājam.
- B23. Darījumā tiek izmantoti starpnieki, kas neko neražo, nepiegādā, bet veic tikai starpniecību par sadārdzinātu cenu.
- B24. Darījumi notiek starp juridiskām personām, kam ir kāds vienojošs elements (piemēram, valdes loceklis, adrese, telefona numurs, IP adrese u.tml.).
- B25. Darījumi veido sarežģītu struktūru, kas nav ekonomiski vai loģiski pamatota.
- B26. Kontu izmantošanai Latvijas kredītiestādē nav saprotama ekonomiskā pamata, t.i., konti atvērti valstī, kas nav minēto personu rezidences vai saimnieciskās darbības veikšanas valsts.
- B27. Līdzekļi tiek uzkrāti; kontā nav darījumu (piemēram, pirkumu), kas liecinātu par aktīvu konta izmantošanu.
- B28. Personas saņem maksājumus no valsts, pašvaldību uzņēmumiem vai uzņēmumiem, kas uzvar publiskos iepirkumos.
- B29. Ar juridisku personu starpniecību tiek iegādāti nekustamie īpašumi ārvalstīs, tiek apmaksāti trešo personu rēķini.
- B30. Juridiskas personas veiktie maksājumi neatbilst reģistrētajam juridiskās personas darbības veidam.
- B31. Juridiskas personas kontiem piesaistītas kredītkartes izmanto trešās personas savu ikdienas tēriņu apmaksai.
- B32. No juridiskas personas kontiem tiek izņemti līdzekļi skaidrā naudā ievērojamos apmēros.
- B33. Klienta vērtspapīru kontā tiek veikts ienākošais pārvedums bez apmaksas (no angļu valodas – *free of payment*) no trešās personas vai izejošais pārvedums par labu trešajai personai, un tam nav loģiska skaidrojuma.
- B34. Klienta finanšu instrumentu portfeļa straujš pieaugums, darījumi veikti bez finanšu iestādes vai klienta papildu finansējuma, un tam nav loģiska skaidrojuma.
- B35. Pretēju darījumu veikšana ar finanšu instrumentiem īsā laika periodā.
- B36. Finanšu instrumenta darījuma cena būtiski atšķiras no finanšu instrumentu tirgus vērtības.

⁴⁸ Piemēram, kukulis var būt jebkāds labums amatpersonai vai to tuviniekiem, tostarp, ceļojuma izdevumu, kultūras un sporta pasākumu apmeklējumu, ēdināšanas pakalpojumu, dāvanu karšu un citu priekšrocību apmaksā.

- B37. Aizņēmums saņemts no Latvijā un/vai ārvalstīs reģistrētas juridiskas personas, kas reģistrēta augsta riska trešajās valstīs un paaugstināta riska jurisdikcijās, un par ko nav pieejama informācija, ka tās darbības veids būtu kreditēšanas pakalpojumi.
- B38. Ķīla tiek dzēsta pirms aizdevuma atmaksas.
- B39. Maksājumi, kas būtu saistāmi ar aizdevuma atmaksu, netiek veikti vai tiek veikti neatbilstošā apmērā (neatbilstoši līguma noteikumiem).
- B40. Personas rīcībā ir citi līdzekļi, kas aizdevumu padara ekonomiski nepamatotu, un persona regulāri izmanto kontus ārvalstīs.
- B41. Naudas līdzekļu izcelsmi veido maksājumi no juridiskām personām (t.sk. juridiskiem veidojumiem), kas saņemti kā aizdevumi vai vērtspapīru pārvedumi bez apmaksas. Aizdevumu atmaksa nenotiek vai notiek daļēji.
- B42. Tiek veikta preču iegāde par nesamērīgi (neadekvāti) augstu cenu, kas neatbilst preču faktiskajai tirgus vērtībai, par kādu preces citās valstīs tiek pārdotas tālāk.
- B43. Tiek veikta samaksa par šķietami fiktīviem darījumiem.
- B44. Persona veic finanšu instrumentu pārvedumu trešajai personai bez samaksas.
- B45. Tiek veikti darījumi ar skaidras naudas līdzekļiem.
- B46. Fiziskas personas kontā tiek saņemts maksājums vai skaidras naudas iemaksa, kas nekavējoties tiek ziedota politiskajai partijai, un tam nav saprotama izskaidrojuma.
- B47. Darījumā tiek izmantotas lielas nominālvērtības banknotes.
- B48. Juridiska persona ar kontu Latvijā veic īstenotajiem darījumiem nesamērīgus, sadārdzinātus komisijas maksājumus, pakalpojumu apmaksas.
- B49. Bez acīmredzama iemesla finanšu instrumentu turētājbankas klients lūdz pārvest finanšu instrumentus uz ārvalstīm (t.sk. augsta riska trešajām valstīm un/vai paaugstināta riska jurisdikcijām).
- B50. Personas (t.sk. PNP, to ģimenes locekļi, cieši saistītas personas vai citas amatpersonas), kuras nodarbinātas jomā, kas saistīta ar dabas resursu pārvaldību vai aizsardzību, veic maksājumus, kas neatbilst personu profilam.⁴⁹
- B51. Juridiska persona veic maksājumus un/vai izraksta rēķinus un/vai izsniedz atļaujas, kuras neatbilst saistītā uzņēmuma saimnieciskās darbības veidam.⁵⁰
- B52. Fiziska vai juridiska persona saņem (piemēram, darbības veidam neatbilstošus) maksājumus, pēc kuriem naudas līdzekļi uzreiz tiek izņemti skaidrā naudā vai pārskaitīti tālāk citai fiziskai un/vai juridiskai personai.
- B53. Fiziska vai juridiska persona saņem aizdevumus no patērētāju kreditēšanas pakalpojumu sniedzējiem. Saņemtie aizdevumi nekavējoties tiek pārskaitīti tālāk nesaistītai fiziskai vai juridiskai personai.
- B54. Daļa līdzekļu pārskaitīta uz Latvijā reģistrētas juridiskās personas kontu un ieguldīta kustamajā vai nekustamajā īpašumā, kas iepriekš piederējis darījumu shēmas dalībniekam vai ar darījumu shēmas dalībnieku saistītai personai.

⁴⁹ FATF. Money Laundering from Environmental Crime. Pieejams: <https://www.fatf-gafi.org/content/dam/fatf-gafi/brochures/Money-laundering-from-environmental-crime-handout%20-env-crime-authorities.pdf>.

⁵⁰ FATF. Money Laundering from Environmental Crime. Pieejams: <https://www.fatf-gafi.org/content/dam/fatf-gafi/brochures/Money-laundering-from-environmental-crime-handout%20-env-crime-authorities.pdf>.

C. Pazīmes, kas attiecas uz personas kontu

- C1. Iesaistīto personu (t.sk. maksājumu vai elektroniskās naudas iestāžu) konti atvērti ārvalstīs (t.sk., tālu no rezidences vai saimnieciskās darbības veikšanas valsts), un tam nav skaidri saprotama izskaidrojuma.
- C2. Juridisko personu kontos nav konstatēti darījumi, kas liecinātu par aktīvu saimniecisko darbību, piemēram, maksājumi par telpām, algas maksājumi, maksājumi transporta pakalpojumu sniedzējiem u.tml., veikti tikai maksājumi par juridiskiem pakalpojumiem un finanšu iestādes komisiju maksājumi.
- C3. NVO atvērto kontu Latvijas kredītiestādēs PLG ir citas personas nevis personas, kam piešķirtas attiecīgās NVO paraksttiesības.
- C4. Daļai darījumu shēmā iesaistīto juridisko personu konti atvērti vienā dienā vai ar dažu dienu starpību; konti atvērti ārvalstīs (t.sk., tālu no rezidences vai saimnieciskās darbības veikšanas valsts), kam nav loģiska izskaidrojuma.
- C5. Iesaistīto juridisko personu (t.sk. maksājumu vai elektronisko naudas iestāžu) konti atvērti valstī, kas nav attiecīgo juridisko personu saimnieciskās darbības veikšanas valsts, kā arī PLG nav Latvijas pilsoņi vai rezidenti.
- C6. Finanšu darījumi tiek veikti no vienas IP adreses, izmantojot dažādus finanšu iestādes kontus.
- C7. Viena fiziska vai juridiska persona atver vai pārvalda vairākus kontus finanšu iestādē koordinētā veidā.
- C8. Juridiskas personas (t.sk. juridiska veidojuma), kas iegādājas kapitāldaļas, konts ir atvērts ārvalstīs.

D. Pazīmes, kas attiecas uz darījumus pamatojošo dokumentāciju u.c. informāciju

- D1. Darījumu apliecinājoši dokumenti nav iesniegti tādā apjomā, lai varētu pārliicināties par līdzekļu izcelsmes likumību un darījumu faktisko veikšanu.
- D2. Klients sniedz nepatiesu, vai nepilnīgu informāciju par līdzekļu izcelsmi (vai izmanto līdzekļu izcelsmes pamatojumu, ko nav iespējams pārbaudīt).
- D3. Iesniegtie dokumenti par aizdoto līdzekļu izcelsmi un aizdevuma apstākļiem ir nepilnīgi un apšaubāmi – dokumenti satur viltojuma pazīmes.
- D4. Nav dokumentu, kas apliecinātu aizdevuma izsniegšanu vai to atmaksu.
- D5. Pēc iegādes kapitālsabiedrība neveic aktīvu saimniecisko darbību.
- D6. Šķērsojot robežu, līdzekļi nav deklarēti, deklarēti daļēji vai informācija par deklarētajiem līdzekļiem nesakrīt ar citā jurisdikcijā deklarēto.
- D7. Līdzekļu izcelsme tiek skaidrota ar šķietami likumīgu avotu, piemēram, ar dāvinājumu, mantojumu, uzkrājumu vai aizdevumu, bet netiek iesniegti izcelsmi pamatojoši dokumenti vai tie ir nepilnīgi.
- D8. Kontos netiek veikti tādi saimnieciska rakstura maksājumi, kas norādītu uz juridiskās personas faktiski veiktu saimniecisko darbību.
- D9. Seifu lielākoties vai pilnībā izmanto klienta pilnvarotā persona.

- D10. Piezīmju sadaļā (maksājumu mērķī) norādīti vispārīgi apraksti, piemēram, "Bezskaidras naudas pārvedumi", "Darījumi ar precī", "Textiles", "Computer parts", "Construction materials", "Mobile phones", "Electrical goods" u.tml.
- D12. Līdzekļu izlietojums ir neatbilstošs līgumā paredzētajam.
- D13. Persona nereaģē uz NILLTPFN likuma subjekta pieprasījumiem iesniegt dokumentus, paskaidrojumus kontā saņemto maksājumu izcelsmes pamatošanai, un maksājumi neatbilst konta atvēršanas laikā iesniegtajam skaidrojumam.
- D14. Juridiskas personas (t.sk. juridiski veidojumi) regulāri veic naudas maksājumus, detalizētāk nepaskaidrojot par kādām precēm un pakalpojumiem tiek maksāts.
- D15. Personu skaidrojumi un/vai iesniegtie dokumenti neizskaidro iemeslus, kāpēc persona bez samaksas nodod finanšu līdzekļus trešajai personai.
- D16. Nosūtāmo preču skaita un/vai vērtības viltošana, lai tā būtu lielāka vai mazāka par atbilstošo samaksu.
- D17. Banknotēm ir secīgi sērijas numuri.
- D18. Saņemtie līdzekļi netiek izmantoti aizdevuma mērķim vai tiek izmantoti mērķim tikai daļēji.
- D19. Juridiskā persona neveic grāmatvedību vai veic to pavirši, vai grāmatvedības dokumenti ir fiktīvi.
- D20. Iesniegtajos dokumentos konstatēti trūkumi, kas norāda uz to, ka tie, iespējams, ir fiktīvi noformēti.

E. Pazīmes, kas attiecas uz politiski nozīmīgām personām (PNP), tostarp to ģimenes locekļiem, cieši saistītām personām vai citām amatpersonām un ar tām saistītām personām, kā arī personām ar neizskaidrojamu labklājību vai ienākumiem

- E1. Vietēja vai ārvalsts PNP, tās ģimenes loceklis, cieši saistīta persona vai cita amatpersona saņem un/vai pārskaita neparasti lielas summas, t.sk., dažādās valūtās.
- E2. Lai slēptu PLG, PNP darījumos kā "naudas mūļi" tiek iesaistīti PNP vai citu amatpersonu darbinieki (mājkalpotāja, dārznieks, šoferis u.tml.), kuru kontos tiek saņemti un veikti liela apmēra (darbinieku finansiālajam stāvoklim neatbilstoši) maksājumi (darījumi).
- E3. Personas (tostarp PNP, to ģimenes locekļi, cieši saistītas personas vai citas amatpersonas) saņem vai iegādājas uzņēmuma kapitāldaļas vai akcijas:
- apmaiņā pret pakalpojumiem;
 - pirkumu finansē pārdevējs;
 - pirkuma cena ir zemāka par faktisko uzņēmuma kapitāldaļu vai akciju vērtību.
- E4. Personas (tostarp PNP, to ģimenes locekļi, cieši saistītas personas vai citas amatpersonas) veic darījumus ar tādiem finanšu instrumentiem, kā "Penny Stock" vai veic ārpus biržas darījumus ar nekotētu uzņēmumu akcijām.
- E5. Personas (tostarp PNP, to ģimenes locekļi, cieši saistītas personas vai citas amatpersonas) īsos laika periodos veic darījumus ar finanšu instrumentiem.
- E6. Personas (tostarp PNP, to ģimenes locekļi, cieši saistītas personas vai citas amatpersonas) saņem nesamērīgi lielas naudas summas par dalību semināros, konferencēs vai kā projektu konsultanti, kā arī veic kustamas vai nekustamas mantas pārdošanu par nesamērīgi augstu samaksu.

- E7. Personām (tostarp PNP, to ģimenes locekļiem, cieši saistītām personām vai citām amatpersonām) tiek dzēstas kredītsaistības vai atcelta prasība atmaksāt aizdevumu.
- E8. Personu (tostarp PNP, to ģimenes locekļu, cieši saistīto personu, vai citu amatpersonu) deklarētais labklājības līmenis nesakrīt ar darījumu apmēru šo personu finanšu iestādes kontos, šīm personām piederošo finanšu instrumentu vērtību vai šo personu noguldījumiem uzkrājumu instrumentos (dzīvības apdrošināšanas u.c.).
- E9. Personas (tostarp PNP, to ģimenes locekļi, cieši saistītas personas vai citas amatpersonas) ir veikušas ieguldījumus (t.sk., piemēram, iegādājušās virtuālo valūtu) par summu, kas pārsniedz to deklarētos ienākumus.
- E10. Personas (tostarp PNP, to ģimenes locekļi, cieši saistītas personas vai citas amatpersonas) par nesamērīgi zemu samaksu veic ekskluzīvu preču iegādi, saņem augstu izmaksu pakalpojumus, vai saņem cita veida priekšrocības no līgumslēdzēja uzņēmuma vai tā amatpersonām neilgi pēc publiskā iepirkuma konkursa noslēgšanās.
- E11. Personu (tostarp PNP, to ģimenes locekļu, cieši saistītu personu vai citu amatpersonu) kontos tiek veikti regulāri skaidras naudas darījumi (iemaksas vai izmaksas).
- E12. Personu (tostarp PNP, to ģimenes locekļu, cieši saistītu personu vai citu amatpersonu) kontos saņemti maksājumi no ārvalstu jurisdikcijām (it īpaši, ja maksājums veikts no augsta riska trešajām valstīm un/vai paaugstināta riska jurisdikcijām), kas domāti nekustamā īpašuma iegādei, augstas vērtības vai luksus (ekskluzīvu) preču iegādei. Šādos gadījumos parasti netiek norādīta papildu informācija par darījuma būtību un maksājuma mērķis ir neskaidrs (piemēram, "samaksa par konsultācijām" u.tml.).
- E13. Personas (tostarp PNP, to ģimenes locekļu, cieši saistītu personu vai citu amatpersonu) kontos bieži vai lielā apmērā tiek saņemti laimesti no tiešsaistes azartspēļu vietnēm (vai citiem līdzīgu pakalpojumu sniedzējiem).
- E14. Personas (tostarp PNP, to ģimenes locekļi, cieši saistītas personas vai citas amatpersonas) ir veikušas skaidras naudas darījumus par lielām summām (piemēram, valūtas maiņa, iegādāti dārgi priekšmeti utt.).
- E15. Personas (tostarp PNP, to ģimenes locekļi, cieši saistītas personas vai citas amatpersonas) veic maksājumus juristiem, grāmatvežiem vai citiem profesionālo pakalpojumu sniedzējiem apmēros, kas nav loģiski izskaidrojami.
- E16. Aizdevuma saņēmējs ir PNP, to ģimenes locekļi, cieši saistītas personas vai citas amatpersonas.

F. Pazīmes, kas norāda uz laundromātu darbību

- F1. Darījumu shēmā iesaistītie finanšu iestādes darbinieki veic šādas darbības:
1. naudas plūsmu uzraudzība (vai nepietiekama uzraudzība) kontos, ko kontrolē noziedzīgo nodarījumu izdarīšanā ieinteresētās personas/noziedznieki;
 2. finanšu darījumu koordinēšana, lai izvairītos no aizdomīgu darījumu ziņojumu sniegšanas;
 3. fiktīvu dokumentu pieņemšana, kas kalpo kā pamatojums konkrētu darījumu veikšanai, nepieprasot papildu informāciju;
 4. fiktīvu darījumu veikšana klientu kontos (piemēram, veikti darījumi, būtiski nemainot konta atlikumu darba dienas sākumā un beigās).
- F2. Publiski pieejama informācija norāda uz to, ka līdzekļi (vai to daļa), kas izmantoti darījumos, iesaistīti plašā, savstarpēji saistītā juridisku personu (t.sk. čaulas veidojumu) un fizisku personu tīklā.

F3. Darījumā iesaistītās personas un/vai to saistītās personas atbilstoši publiski pieejamai informācijai iesaistītas plašā, savstarpēji saistītā juridisko personu (t.sk. čaulas veidojumu) un fizisko personu tīklā, piemēram, vietnēs <https://www.occrp.org/en/laundromats/> minētajos laundromātos.

F4. Konstatēta saikne starp darījumu shēmā iesaistītajām juridiskajām personām (t.sk. čaulas veidojumiem) un darījumu shēmā iesaistītās finanšu iestādes saistītajiem uzņēmumiem un personām, tostarp finanšu iestādes bijušajiem darbiniekiem. Saistītie uzņēmumi un personas nodrošina uzņēmumu reģistrāciju, ir uzņēmumu pilnvarotās personas vai citādi ir saistīti ar darījumu shēmā iesaistītajām juridiskajām personām.

G. Pazīmes, kas attiecas uz korespondentkontiem un pakārtotiem korespondentpakalpojumiem

G1. Maksājumu vai elektroniskās naudas iestādes licence izsniegta valstī, kas nav saistīta ar PLG rezidences valsti un/vai kredītiestādi, kurā atvērta maksājumu vai elektroniskās naudas iestādes konts.

G2. Maksājumu vai elektroniskās naudas iestāde galvenokārt apkalpo juridiskās personas, kuru īpašumtiesību struktūra ir sarežģīta un grūti nosakāma.

G3. Maksājumu vai elektroniskās naudas iestādes kontā saņemtie līdzekļi galvenokārt un/vai daļēji novirzīti virtuālās valūtas iegādei.

G4. Maksājumu vai elektroniskās naudas iestādes kontā saņemtie līdzekļi ilgstoši uzkrāti.

G5. Maksājumu vai elektroniskās naudas iestāde saņem līdzekļus no citiem maksājumu vai elektroniskās naudas iestāžu korespondentkontiem.

G6. Maksājumu vai elektroniskās naudas iestādei nav vai ir vāji izstrādāta klientu uzraudzības procesus (KYC / EDD / CDD) un pārskaitījumu uzraudzība (piemēram, publiski pieejama informācija par to).

H. Pazīmes, kas attiecas uz azartspēlēm

H1. Fiziska persona līdzekļu izcelsmi skaidro ar ienākumiem no tiešsaistes azartspēlēm.

H2. Fiziska persona īsā laika posmā veic darījumus vairākās tiešsaistes azartspēļu platformās, kas reģistrētas ārvalstīs.

I. Pazīmes, kas attiecas uz krāpšanu

I1. Fiziska persona saņem lūgumu no nezināmām personām (piemēram, policista, banku darbinieka) līdzekļus nekavējoties pārskaitīt uz nezināmās personas norādīto konta numuru.

I2. Fiziska persona saņem elektroniskajā pastā aizdomīgu ziņu par saņemtu lielu laimestu un/vai mantojumu.

I3. Fiziska persona (krāpnieks) sazinoties ar potenciālo krāpšanas upuri, izdomā faktus par sarežģītiem notikumiem apstākļiem, kādēļ nepieciešams nekavējoties saņemt naudas līdzekļus (piemēram, medicīnas vai ceļojuma izdevumi).

I4. Kredītiestādē saņemti vairāki maksājumu atsaukumi.

-
15. Saņemta īsziņa, kurā lūgts, izmantojot īsziņā norādīto saiti, ierakstīt PIN kodu, lai atbloķētu karti vai atjauninātu bankas konta informāciju.
 16. Šķietami likumīga investīciju platforma, kas sola augstu atdevi. Sagaidāmais naudas līdzekļu pieaugums, provizoriskā peļņa tiek solīta pārāk augsta, neatbilstoši ieguldījuma apjomam.

J. Pazīmes, kas attiecas uz virtuālo valūtu

11. Fiziska un/vai juridiska persona veic finanšu līdzekļu konvertēšanu virtuālajā valūtā (ieskaitot virtuālās valūtas maiņu pret *fiat* valūtu vai citu virtuālo valūtu), izmantojot virtuālās valūtas pakalpojumu sniedzēju, kas reģistrēts augsta riska trešajā valstī un/vai paaugstināta riska jurisdikcijā.⁵¹
12. Fiziska un/vai juridiska persona, izmanto tādu virtuālās valūtas maka adresi un pakalpojumu sniedzēju, kas saistīti ar platformām, par kurām pieejama publiski negatīva informācija (piemēram, azartspēļu vietnēm, vīrusiem vai ziņām par zādzībām).⁵²
13. Fiziska un/vai juridiska persona darījumos ar virtuālo valūtu cenšas slēpt savas patiesās IP adreses vai izmanto adreses no augsta riska trešajām valstīm un/vai paaugstināta riska jurisdikcijām.⁵³
14. Virtuālās valūtas darījumi tiek veikti uz vai no pakalpojumu sniedzēja konta biržā, kas nav reģistrēta jurisdikcijā, kurā atrodas klients vai birža.⁵⁴

⁵¹ FATF. Virtual Assets Red Flag Indicators of Money Laundering and Terrorist Financing. Pg. 8. Pieejams: <https://www.fatf-gafi.org/content/dam/fatf-gafi/reports/Virtual-Assets-Red-Flag-Indicators.pdf>.

⁵² FATF. Virtual Assets Red Flag Indicators of Money Laundering and Terrorist Financing. Pg. 10. Pieejams: <https://www.fatf-gafi.org/content/dam/fatf-gafi/reports/Virtual-Assets-Red-Flag-Indicators.pdf>.

⁵³ FATF. Virtual Assets Red Flag Indicators of Money Laundering and Terrorist Financing. Pg. 12. Pieejams: <https://www.fatf-gafi.org/content/dam/fatf-gafi/reports/Virtual-Assets-Red-Flag-Indicators.pdf>.

⁵⁴ FATF. Virtual Assets Red Flag Indicators of Money Laundering and Terrorist Financing. Pg. 17. Pieejams: <https://www.fatf-gafi.org/content/dam/fatf-gafi/reports/Virtual-Assets-Red-Flag-Indicators.pdf>.

Izmaiņu saraksts

3. papildinātās redakcijas izmaiņas:

1. Precizētas nodaļas: "Ievads" un "Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas definīcija".
2. Precizētas un papildinātas pazīmes:
 - Nr. A1-A4, A7, A10-A20, A25;
 - Nr. B1, B2, B6, B7, B17, B18, B19, B21, B30, B34, B37, B40, B41, B46;
 - Nr. C1, C2, C4-C8;
 - Nr. D1, D7, D8, D10, D14;
 - Nr. E3, E5-E8, E10, E12, E13, E16;
 - Nr. F1–F4.
1. Jaunas pazīmes: Nr. A26, A27, B49-B54, D20, G1-G6, H1-H2, I1-I8, J1-J4.
2. Dzēsta pazīme: Nr. D11.
3. Precizētas tipoloģijas Nr. 1-4, 7-19.
4. Jaunas tipoloģijas: Nr. 20-27.
5. Precizētas pazīmes un veikti citi redakcionāli grozījumi.